

Artskyddsutredning

Jättegrytan

Västerviks kommun

SW43165763/2

Ver	Datum	Ändringsbeskrivning	Granskad
1			
2	2024-10-09	INTERNGRANSKNING	SEAHRL
3	2024-10-16	INTERNGRANSKNING GODKÄND	SEAHRL

OM UPPDRAGET

Sweco Sverige AB 556767-9849
Uppdragsnummer 30072514-003
Uppdragsledare Lars Krantz
Beställare Hellersborg Fastighetsutveckling AB
Kontaktperson beställare Peter Gustafsson

OM RAPPORTEN

Titel Artskyddsutredning Jättegrytan
Författare rapport Hanna Nyqvist
Datum 20240114

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
1.1	Bakgrund	4
1.1.1	Syfte	4
1.1.2	Områdesbeskrivning	4
1.2	Artskyddsförordningen	6
1.3	Bedömning av påverkan	7
1.4	Om rödlistning	7
1.5	Kontinuerlig ekologisk funktion.....	8
2	Förekomst.....	9
2.1	Fåglar	9
2.2	Fladdermöss.....	10
3	Påverkan	11
4	Skyddsåtgärder	12
5	Bedömning av påverkan på fåglar.....	13
5.1.1	Entita.....	13
5.1.2	Spillkråka	14
5.1.3	Svartvit flugsnappare	15
6	Bedömning av påverkan på fladdermöss	16
6.1	Dvärgpipistrell.....	17
6.2	Nordfladdermus.....	18
6.3	Gråskimlig fladdermus	19
6.4	Tajga/mustaschfladdermus	20
6.5	Vattenfladdermus	21
6.6	Större brunfladdermus	22
6.7	Brunlångöra.....	23
6.8	Risk för förbud enligt 4a§ 1–2 pp samt 4 p	24
7	Samlad bedömning.....	25
8	Referenser.....	26

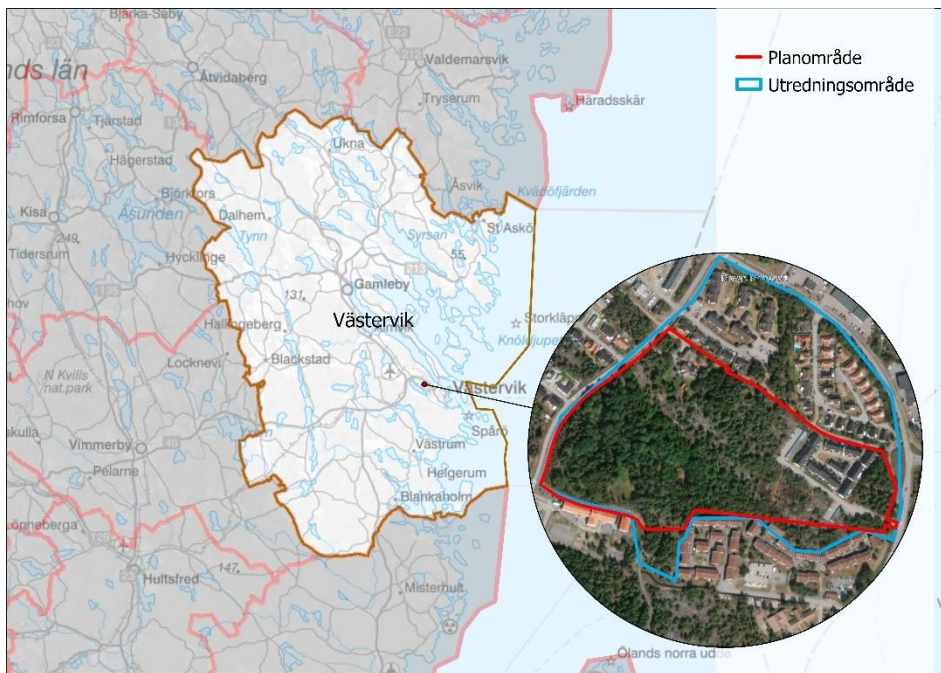
1 Inledning

1.1 Bakgrund

Den här artskyddsutredning är framtagen av Sweco på uppdrag av Hellerborgs Fastighetsutveckling AB. Artskyddsutredningen utgör underlag för arbete med att ta fram en detaljplan för Jättegrytan i Gåserum i Västerviks kommun.

Under arbetet med miljöbedömningen har flera underlagsutredningar tagits fram bland annat naturvärdesinventering enligt svensk standard (Calluna 2019 och 2023), fladdermusinventering (Sweco, 2024), fågelinventering (Sweco, 2024). Även inventering av biotopkvaliteter för sanddöla och hasselsnok har utförts (Sweco 2024) men utan att särskilda kvaliteter för dessa arter kunde identifieras. Därav omfattar denna artskyddsutredning fåglar och fladdermöss.

Under inventeringarna framkom att det finns arter av fågel och fladdermus inom området som omfattas av skydd enligt artskyddsförordningen (2007:845) och att en artskyddsutredning behöver tas fram.

Figur 1. Utredningsområdet.

1.1.1 Syfte

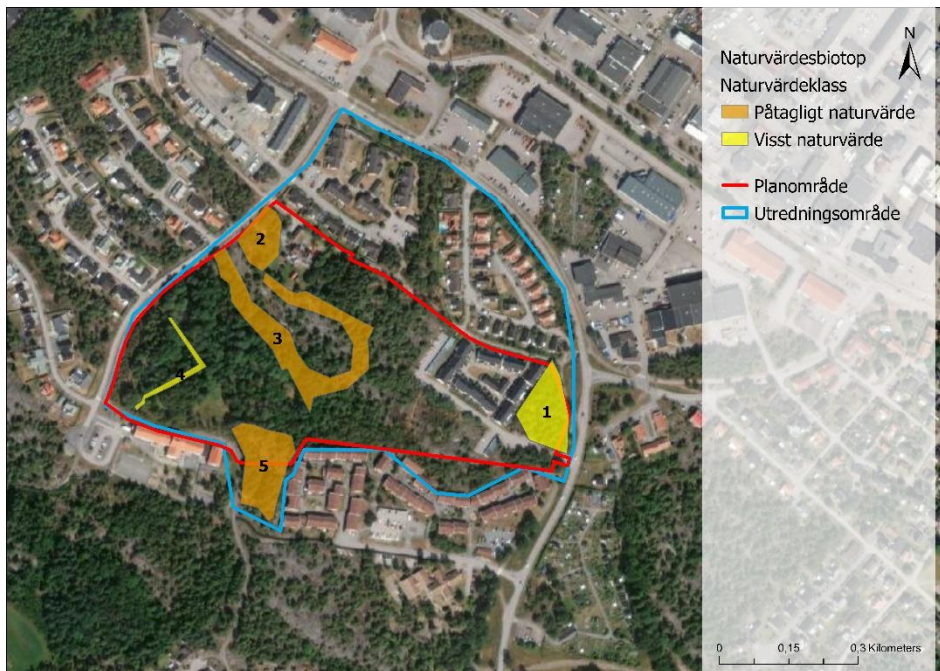
Syftet med artskyddsutredningen är att bedöma hur projektet påverkar de förekommande arternas möjligheter att fortleva i området. En bedömning görs huruvida genomförandet av planen skulle kunna utlösa förbud enligt artskyddsförordningen.

1.1.2 Områdesbeskrivning

Naturen i inventeringsområdet består i huvudsak av skog. Den västra halvan består av lövskog med främst björk samt med inslag av bland annat asp och sälg. Topografin är ganska flack och har tills för några år sedan ingått i en

betesfålla för får. I den gamla betesfållan finns flera stenmurar, odlingsrösen och ett dike. Den östra halvan består av hållmark med tall samt en bård av blandskog som gränsar till hållmarken mot öster och söder. Blandskogen består bland annat av äldre tall och ek.

En flygbild av inventeringsområdet presenteras i Figur 2.

Figur 2. Naturvärdesobjekten från Callunas inventering samt objekt ID (svarta siffror).

Naturvärdesbiotop 1

Naturvärdesbiotopen utgörs av ett mindre skogsparti där medelålders tall dominerar med inslag av yngre tallar samt unga träd och sly av björk, asp och ek. Det finns inslag av en. Det förekommer dock enstaka äldre tallar, 90–140 år. Död ved förekommer sparsamt, främst i form av klen ved och grenved, samt ett par tallar med döda toppar.

I norra delen finns en del överväxta stenrösen, men också en del skräp och trädgårdsavfall. Rakt igenom ytan går en gammal väg/stig som är uppbyggd med sten i ena kanten. Längs västra kanten mot hustomterna går en stenmur. I sydöstra hörnet finns ett par hus/skjul.

Naturvärdesbiotop 2

Biotopen består av en talldunge mellan hållmark, tomt och gator. Det förekommer tallar som är 100–150 år gamla, samt yngre träd och enstaka lövsly och en. Eftersom dungen är ganska gles finns solbelysta stammar. Det går en grusväg genom biotopen. Död ved förekommer mycket sparsamt, främst i form av grenved. Det finns en mycket försvagad tall som har börjat tappa sin bark.

Naturvärdesbiotop 3

Biotopen består av blandskog, delvis på hållmark, men i huvudsak omringar objektet en hållmark. Området är bitvis blockrikt och även flacka slutningarna med blottat berg förekommer. I trädsiktet dominerar ek, tall, björk, klippal och asp. Äldre träd av ek och tall förekommer. Busksiktet delvis tätt med främst lövsly,

men även en, hagtorn, nypon och någon form av trädgårdsoxbär. Död ved förekommer sparsamt i form av stubbar av björk, tall och ek samt liggande död ved av björk.

Naturvärdesbiotop 4

Biotopen består av ett dike i skogsmark. Tidigare var vattendraget öppet även söder om inventeringsområdet men det är nu igenlagt där skolan ligger. Diket är ganska djupt med mycket vatten men vid besökstillfället nästan stillastående.

Naturvärdesbiotop 5

Biotopen består av blandskog, delvis på hållmark. En del block förekommer. I trädskiktet förekommer främst tall men också lite ek och enstaka rönn. Äldre träd av tall och ek. Buskskiktet är ganska glest med lövsly. Död ved förekommer sparsamt i form av enstaka högstubbar av björk.

1.2 Artskyddsförordningen

Skyddet av arter regleras av artskyddsförordningen (2007:845), som är kopplad till 8 kapitlet miljöbalkens bestämmelser om skydd för biologisk mångfald. Artskyddsförordningen är även en precisering av 2 kapitlet miljöbalken. Samtliga arter som är listade i förordningens bilagor är skyddade.

I den här artskyddsutredningen bedöms fåglar mot 4 § punkt 1,2 och 4 och fladdermöss mot 4a §, punkt 1, 2 och 4.

Fridlysning av fåglar 4 §

Förbud att:

1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningssperiod, om inte störningen saknar betydelse för att:
 - a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
 - b) återupprätta populationen till den nivån.

Fridlysning av andra djur än fåglar 4a §

Förbud att:

1. avsiktligt fånga eller döda djur
2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder
3. avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen
4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

juridiskt relevanta för utredningen (benämns fortsättningsvis som prioriterade arter) medan andra fågelarter avgränsas bort. Bland observerade arter av de juridiskt relevanta fåglarna har förbiflygande fåglar och tillfälliga fågelobservationer valts bort.

Fågelarter för vilka området har en stor betydelse som livsmiljö genom att den erbjuder viktiga ekologiska funktioner som äldre träd, hålträd och insektsrika miljöer under häcknings- och uppfödningstid bedöms relevanta för vidare utredning medan arter som endast nyttjar området tillfälligt avgränsas bort. För en fullständig redovisning av fågelförekomster hänvisas till inventeringsrapporten.

Vad gäller fladdermöss som omfattas av 4a § redovisas samtliga artförekomster.

1.3 Bedömning av påverkan

Bedömningen av hur verksamheten skulle kunna påverka de aktuella arterna bygger på kunskap om vad arterna har för krav på sin livsmiljö. Bedömningarna baseras även på graden och typen av påverkan.

Även en gradvis försämring av en livsmiljös kvalitet och funktion kan vara förbjuden. Det kan för vissa arter vara tydligt vad som avses med ett fortplantningsområde eller viloplats medan det för andra arter inte går att avgränsa något sådant område.

Gemensamt för åtgärder rörande djurens olika uppehållsplatser är att dessa inte får påverkas av mänskliga aktiviteter på ett sådant sätt att platserna i fråga förlorar sin kontinuerliga ekologiska funktion för berörda arter. Med detta avses att ingreppet inte får vara så omfattande att området tappar de egenskaper som gör det betydelsefullt för arten.

Platserna behöver skyddas även när de inte används så att funktionen finns kvar när arten återvänder för att lägga ägg eller föda ungar, detta gäller sådana områden som används regelbundet, men inte nödvändigtvis varje år. Om platserna bara används någon enstaka gång omfattas de bara av skyddet när arten i fråga uppehåller sig där (Naturvårdsverket, 2009).

1.4 Om rödlistning

Rödlistning är ett system som utvecklats av Internationella naturvårdsunionen (IUCN) för att utvärdera tillståndet för arter i naturen. Rödlistan är en prognos över risken för enskilda arter att försvinna från olika länder. I kategoriseringen ingår inga värderingar av hur angeläget det är att bevara eller göra insatser för en viss art, utan analyserna syftar till att kvantifiera utdöenderisken. Rödlistan är till hjälp för att identifiera vilka arter, och utifrån arternas ekologi vilka miljöer, som behöver åtgärder för att arternas tillstånd skall förbättras.

Klassificering av hotstatus går från livskraftig (LC) – nära hotad (NT) – sårbar (VU) – starkt hotad (EN) – akut hotad (CR) till nationellt utdöd (NE), där arter som tillhör någon kategori utom kategorin LC benämns rödlistade. Alla arter som förts till någon av kategorierna VU, EN, CR bedöms vara hotade. En art som inte är rödlistad har inte nödvändigtvis en gynnsam bevarandestatus beroende på att det delvis handlar om olika utgångspunkter. Rödlistningen handlar om hur stor risken är för en arts utdöende i Sverige, medan bedömning om en art har en gynnsam bevarandestatus handlar om ifall kraven för att en art

ska ha en långsiktigt god status uppfylls. För bedömningarna används 2020 års rödlista (SLU ArtDatabanken, 2020).

1.5 Kontinuerlig ekologisk funktion

Kontinuerlig ekologisk funktion (KEF) är ett begrepp eller ett alternativt sätt att beskriva vad påverkan på gynnsam bevarandestatus för arter är, detta innebär att en art inte får påverkas av mänskliga aktiviteter på ett sådant sätt att dess livsmiljö förlorar sin kontinuerliga ekologiska funktion. Med det avses att ett ingrepp inte får vara så omfattande att ett område tappar de egenskaper som gör det betydelsefullt för aktuell art.

Med område menas i det här fallet inte bara det område där en åtgärd planeras, utan det som en population av en art behöver för att det lokala bevarandetillståndet inte ska påverkas negativt. För att bedöma om den kontinuerliga ekologiska funktionen påverkas behöver även kvaliteterna i det omgivande landskapet bedömas och det utifrån den aktuella artens behov.

Om en åtgärd görs på ett sätt som säkerställer fortplantningsområdenas och viloplatsernas kontinuerliga ekologiska funktion, både före, under och efter åtgärden, nås aldrig gränsen för dispenskrav enligt artskyddsförordningen. Om fortplantningsområden och viloplatsernas kontinuerliga ekologiska funktion kan skadas, försämrats eller förstöras av åtgärden, även om det bara sker tillfälligt, krävs dispens.

För att förhindra att ett fortplantningsområde eller viloplats påverkas på ett sätt som gör att en dispens krävs, kan förebyggande skyddsåtgärder vara lämpliga. Åtgärderna ska säkra att den ekologiska funktionen upprätthålls kontinuerligt, detta innebär att den skyddade artens nyttjande av fortplantningsområdet och viloplatsen aldrig avbryts, det vill säga området är återställt eller i funktion när arten nästa gång behöver nyttja det.

Dessa åtgärder kan även ha karaktären av att aktivt förbättra eller sköta, fortplantningsområdet eller viloplatsen, till exempel genom att platsen utökas, restaureras eller nyskapas (Naturvårdsverket, 2009).

2 Förekomst

2.1 Fåglar

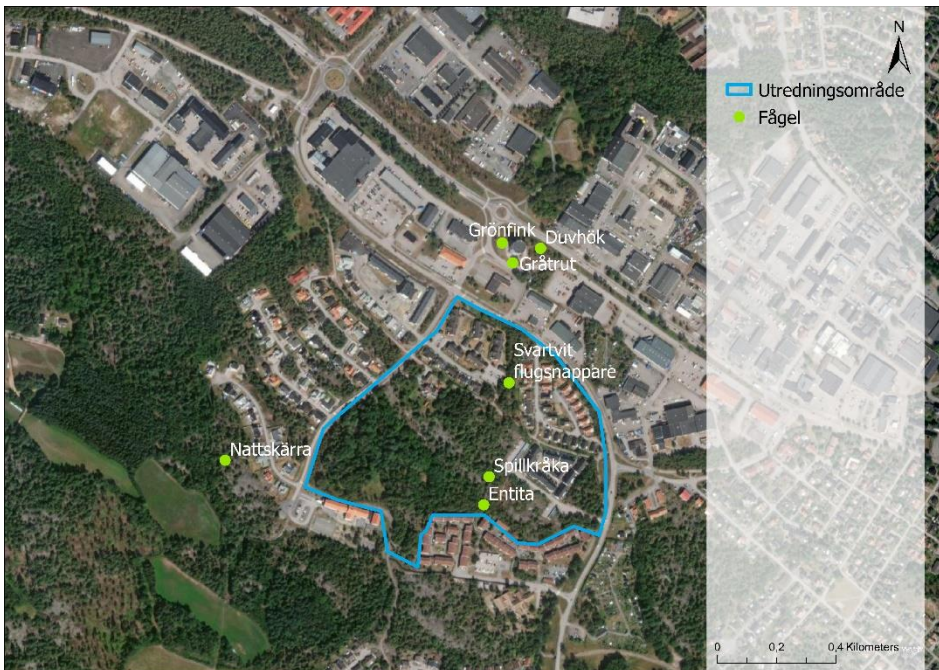
I denna utredning behandlas de arter som identifierats under fältinventeringen som utförts i samband med uppdraget, samt de fynd som erhållits ur artdatabanken mellan 2000 och 2024. En utsökning ur artportalen med en buffertzona på 1 kilometer ger relativt få prioriterade fågelarter. Totalt fanns fem prioriterade fågelarter registrerade sedan innan i artportalen (tabell 1). Av dessa observationer är det enbart grönfink som har noteringar som tyder på häckning.

Swecos inventering av fåglar är baserad på metoden *förenklad revirkartering* som utarbetats av Naturvårdsverket. Syftet med metoden är att bestämma antal bofasta eller häckande fågelpar inom definierade områden. I tabell 1 görs bedömningen om respektive art ska utredas vidare eller om den kan avgränsas bort.

Sammanlagt påträffades 18 arter i inventeringsområdet, fyra arter var observationer av förbiflygande individer och 2 prioriterade fågelarter bedöms troligtvis häcka i inventeringsområdet.

Tabell 1. Fynd från Swecos fågelinventering samt Artdatabanken. ADB: Artdatabanken.

Artnamn	Källa	Status	Förekomst och avgränsning
Entita	Sweco	NT	Fynd av arten under Swecos inventering med häckningskriterie med aktivitet 2 (hörda ungar i bo). Arten hanteras vidare i denna artskyddsutredning.
Duvhök	ADB	NT	Fynd av arten i artportalen utanför utredningsområdet. Osäker häckning. Arten bedöms ej påverkas. Hanteras ej vidare.
Gråtrut	ADB	VU	Fynd av arten i artportalen utanför utredningsområdet. Osäker häckning. Arten bedöms ej påverkas. Hanteras ej vidare.
Grönfink	ADB	EN	Fynd av arten i artportalen utanför utredningsområdet. Häckningskriterie 19 (spel/sång). Arten bedöms ej påverkas då ingen häckning inom påverkansområdet har kunnat bekräftas. Hanteras ej vidare.
Nattskärva	ADB	FD 1	Fynd av arten i artportalen utanför utredningsområdet. Osäker häckning. Arten bedöms ej påverkas. Hanteras ej vidare.
Spillkråka	ADB	NT Fågeldirektivet bilaga 1	Fynd av arten i artportalen inom utredningsområdet. Osäker häckning. Möjlig påverkan på arten. Arten hanteras vidare i denna artskyddsutredning.
Svartvit flugsnappare	Sweco	NT	Fynd av arten under Swecos inventering med häckningskriterie med aktivitet 2 (hörda ungar i bo). Arten hanteras vidare i denna artskyddsutredning.

Figur 3. Fågelfynd från Swecos inventering samt Artdatabanken.

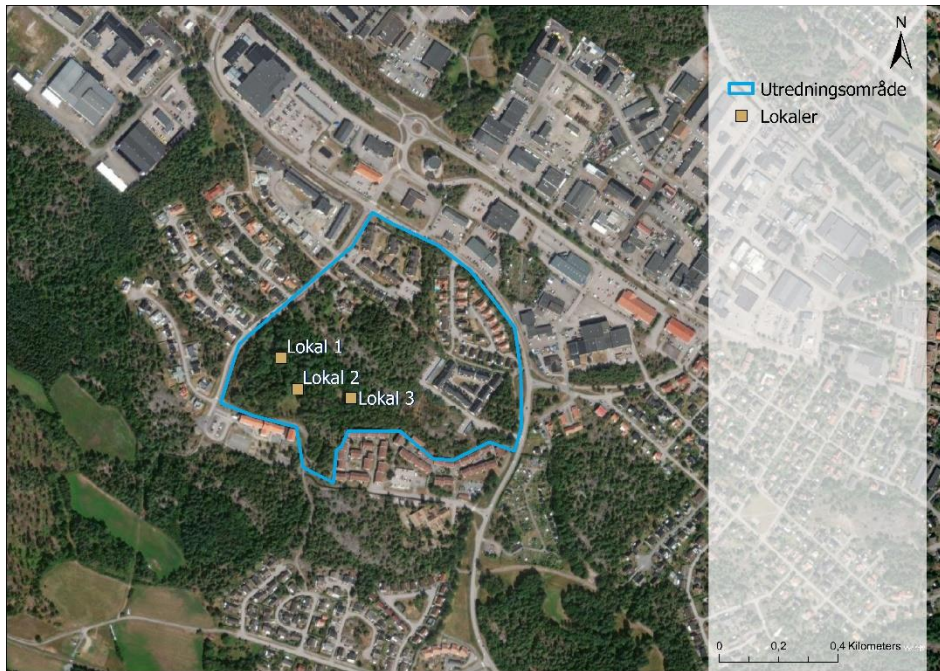
2.2 Fladdermöss

I denna utredning behandlas de arter som identifierats under fältinventering (Sweco 2024). Inventeringen ägde rum i juni 2024. Platserna för autoboxarnas placering valdes ut för att försöka hitta både de mest nyttjade födosökslokaler i området, det vill säga områden med rik insektsproduktion, samt för att få en uppfattning av arternas nyttjande av området som helhet. Åtta arter av fladdermöss noterades totalt i området och redovisas i tabell 2.

Tabell 2. Sammanställning av registreringar, vilken sorts inspelning, art och antal.

Art	Antal ljudfiler Lokal 1	Antal ljudfiler Lokal 2	Antal ljudfiler Lokal 3
Dvärgpipistrell	39	21	1
Nordfladdermus	32	118	3
Gråskimlig fladdermus	13	2	1
Tajga/mustaschfladdermus	5		1
Vattenfladdermus	5		
Större brunfladdermus	2		
Brunlångöra	1		
Myotis	1		

Obestämd art*	12	8	
Totalt antal arter	8	3	4

Figur 4. Autoboxarnas placering.

3 Påverkan

I området kommer mark att tas i anspråk för byggnation av hus och vägar. Direkt påverkan kommer att ske genom att mark tas i anspråk i de skyddade arternas livsmiljöer inom detaljplaneområdet (figur 5). Med ianspråktagandet av mark medföljer borttagande av träd, buskar och annan natur.

Störning på livsmiljön kan även ske i form av buller- och ljusföroreningar både i byggskedet och efteråt. Störning på en livsmiljö är att beakta som biotopförlust då exempelvis fladdermöss väljer bort områden som är belysta för sina kolonier.

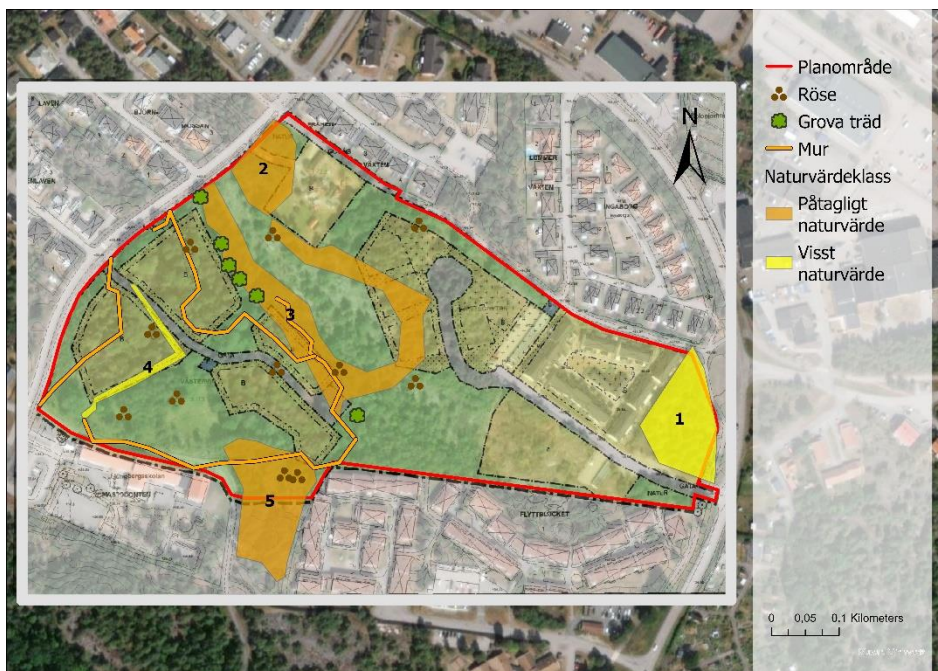
Naturvärdesbiotop med ID-3 kommer i den östra delen att undantas från exploatering för att bevara en rad med grova träd.

De stenmurar och rösen som finns i planområdet skulle kunna fungera som övervintringsplatser för fladdermöss eller häckningsbiotoper för fåglar. Delar av dessa ligger på ytor som kommer att ersättas av kvartersmark. De stenmurar och rösen som berörs kommer att flyttas och placeras på intilliggande naturmark för att bevara biotopen.

En göl finns belägen i område som kommer tas i anspråk för kvartersmark. Det blir en förlust av jaktmiljö då gölen producerar insekter. Denna kommer att ersättas genom att ett nytt småvatten etableras i annan del av kvarvarande naturmark.

Fåglar sjunger för att hävda revir och för att attrahera en partner, men de har också olika kontakt- och varningslåten, vilket gör att de kan påverkas negativt av buller under häckningstid. Buller innebär en försämring av livsmiljöer för många fåglar som kan jämföras med förlust av livsmiljö genom att markområdet tas i anspråk vid exploatering. När det gäller fåglar och buller är det främst effekter av bullret från vägar som har studerats. Både fåglar och fladdermöss påverkas negativt av bland annat ljus och buller (Ekman & de Jong 1996, Stone et al. 2015; Bunkley et al. 2015).

Fladdermöss är nattaktiva och jagar i skymning och i mörker. Den senaste forskningen visar att de flesta arter undviker ljus. Några få arter, däribland dvärgpipistrell, nord- och sydfladdermus kan dock jaga i ljuset av lampor. Även arter som kan jaga i skenet av lampor kan troligtvis ändå påverkas negativt av ljusföroreningar, exempelvis vid kolonier. Vad gäller de ljuskänsliga arterna har försök gjorts vid passager under vägar som normalt används av fladdermöss. Belysning medförde att fladdermössen inte använde passagen och att det ändrade beteendet höll i sig lång tid efter att ljuset släckts. De flesta arter störs av artificiellt ljus och barriäreffekter som uppstår till följd av ljusföroreningar. Det finns dock en kunskapsbrist vad gäller exakt hur och på vilket sätt ljusföroreningar påverkar enskilda arter av fladdermöss. Därför bör försiktighetsprincipen råda, och ljusåtgärder utföras för att minska onödig belysning av känsliga områden.

Figur 5. Planområdet med planerad kvartersmark och vägar, samt naturvärdesbiotoper.

4 Skyddsåtgärder

Bedömningarna av påverkan på fåglar och fladdermöss (kapitel 6 och 7) grundar sig på att de skyddsåtgärder som beskrivs i detta kapitel genomförs.

- Avverkning inom verksamhetsområdet kommer att ske utanför häcknings- och koloniperiod (april – november)
- Grova ekar sparas

- Omplacering av rösen och stenmurar
- Åtgärder för att minska ljusföroreningar vidtas
- Nytt småvatten kommer att etableras.

Under byggtiden krävs belysning av arbetsområden. Generellt ska ljuset enbart belysa den yta som behöver belysas, detta kan ske genom att stolparna med ljuskällor inte är högre än max 10 meter med lampor som riktas nedåt. Med högre stolpar når ljuset över trädtopparna och därmed sprids ljuset onödigt långt. Lampor skärmas av och riktas i riktning bort från träd och vatten.

5 Bedömning av påverkan på fåglar

Åtta arter har bedömts i ett första steg kunna riskera att påverkas av projektet. Syftet med detta avsnitt är att bedöma påverkan på respektive art.

5.1.1 Entita

Entita (*Poecile palustris*) är hålhäckande men kan inte hacka fram hål på egen hand. Den är därmed beroende av miljöer som erbjuder befintliga hålträd. Entita konkurrerar om bohål med exempelvis talgoxe och blåmes. Entita är underlägsen dessa arter och får ofta bohål av sämre kvalitet.

Entitan har begränsad utbredning i Sverige och saknas i stort sett norr om Dalälven och saknas också på Gotland. Arten är väldigt ortstrogen och den begränsade spridningen gör arten sårbar när landskapet fragmenteras.

Entita är en löv- och blandskogsfågel och föredrar ek- och hasseldominerade skogar och dungar. Den föredrar även fuktiga skogar som alkärr med videsnår.

Entita finns spridd i kommunen (figur 6). Entita är rödlistad som nära hotad. Den nationella populationen bedöms som ogynnsam till följd av en relativt kraftig minskning på 20% under de senaste 10 åren (SLU, 2024).

4§ punkt 1–2 artskyddsförordningen

Av 4§ punkt 1–2 följer att det är förbjudet att avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar samt avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon.

Avverkning kommer att ske utanför fåglarnas häckningsperiod. Därav minimeras risken för dödande av fåglar. Inga bon kommer avsiktligt att förstöras eller störas till följd av att avverkning av träd kommer att ske utanför häckningstid.

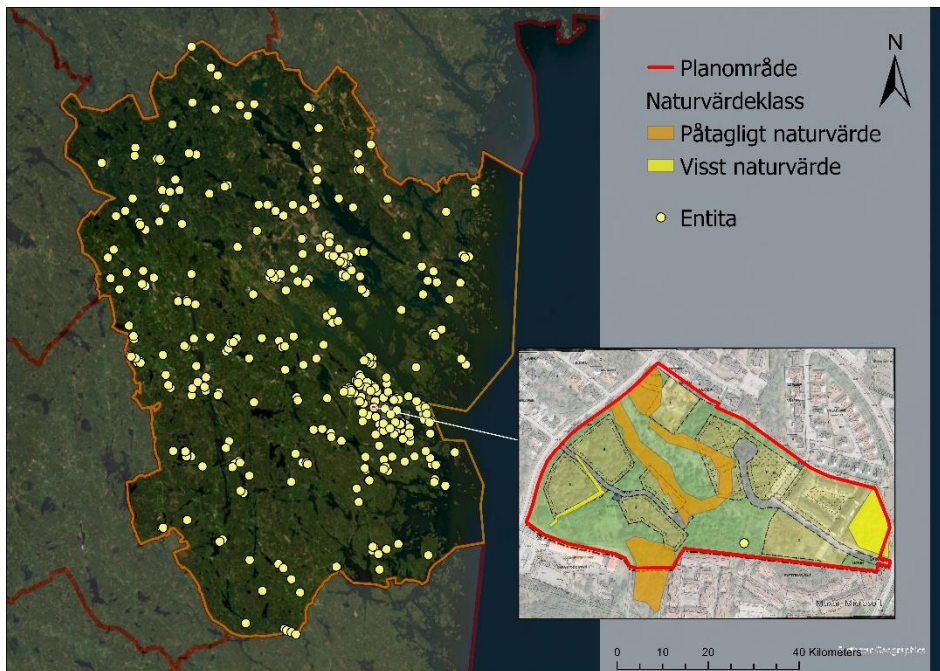
4a § punkt 4 artskyddsförordningen

Av 4a § punkt 4 följer att det är förbjudet att avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, om inte störningen saknar betydelse för att

- a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller*
- b) återupprätta populationen till den nivån.*

Flertalet lämpliga miljöer för entita finns inom och i anslutning till detaljplaneområdet. Bedömningen är att arten är knuten till hålträden inom detaljplaneområdet där de bedöms häcka. Dessa ytor kommer i huvudsak att

undantas från exploatering. Det träd med bekräftad häckning under inventeringen ligger inom naturmark som kommer att bevaras. Därav görs bedömningen är att projektet inte kommer att försvåra för arten vad gäller att uppnå en tillfredställande populationsnivå.

Figur 6. Fynd av entita i Västervik kommun. I bakgrunden synd plankartan med kvartersmark, vägar och naturmark. Det gröna i plankartan är naturmark som bevaras som den är idag. Det gula är bostadskvarter och det grå är vägar.

5.1.2 Spillkråka

Spillkråka (*Dryocopus martius*) lever i barr- eller blandskog men även i ren lövskog. De tätaste populationerna förefaller finnas i äldre, variationsrik blandskog med gott om död ved och gamla träd. Varje par utnyttjar 400–1 000 hektar skog beroende på skogens kvalitet. Spillkråka är beroende av grova träd för häckning. Så länge det finns tillgång till grova träd inom reviren tycks mer eller mindre stora inslag av kalhyggen inte utgöra något problem. Arten mejslar på våren (mars-maj) ut ett stort bohål i levande eller döda träd med stamdiameter på minst 30–40 centimeter i brösthöjd och häckar även i gamla bohål.

Spillkråkan förekommer tämligen allmänt till sparsamt över hela Sverige, Skåne norrut till Norrbotten - Lule lappmark (större slättområden, fjällkedjan och de innersta delarna av norra Norrland undantagna). Den finns även på Öland och Gotland. Tätheten avtar norrut, särskilt ifrån mellersta Norrland och norra Sveriges inland men häckfynd är gjorda ända upp i de nordligaste lappmarkerna. Beståndet uppskattades till 29 000 par vid senaste beräkningen 2012, men osäkerheten är relativt stor. Anses av många ha minskat påtagligt under slutet av 1900-talet i norra Sverige men det saknas svenska inventeringar som bekräftar detta.

4§ punkt 1–2 artskyddsförordningen

Av 4§ punkt 1–2 följer att det är förbjudet att avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar samt avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon.

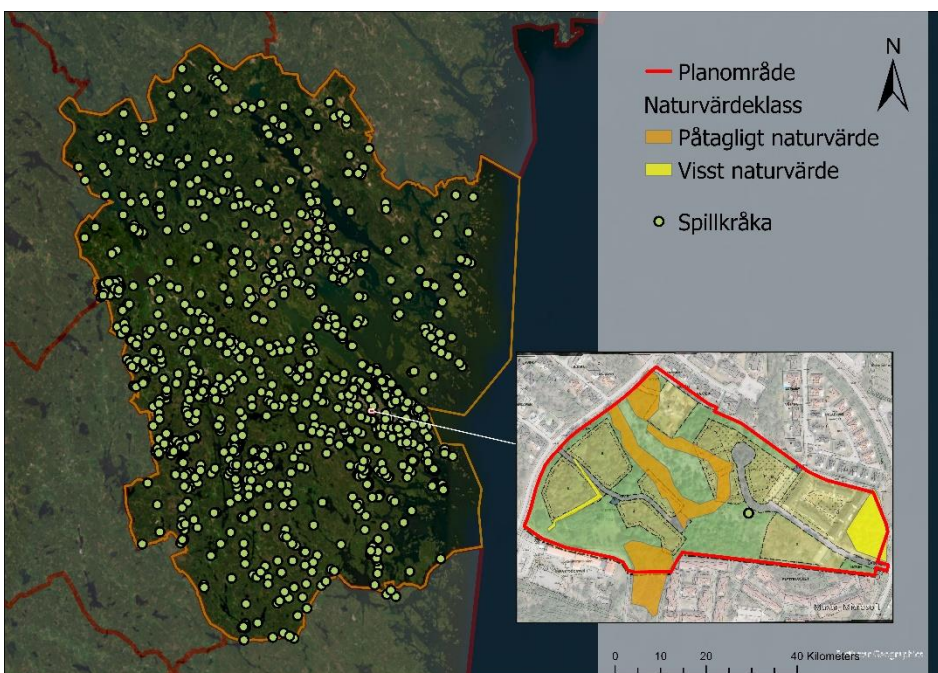
Avverkning kommer att ske utanför fåglarnas häckningsperiod. Därav minimeras risken för dödande av fåglar. Inga bon kommer avsiktligt att förstöras eller störas till följd av att avverkning av träd kommer att ske utanför häckningstid.

4a § punkt 4 artskyddsförordningen

Av 4a § punkt 4 följer att det är förbjudet att avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, om inte störningen saknar betydelse för att

- a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
- b) återupprätta populationen till den nivån.

Flertalet lämpliga miljöer för spillkråka finns inom och i anslutning till inventeringsområdet. Bedömningen görs att förekomst av arten är kopplad till blandskogsbestånden med grova hålträd inom detaljplaneområdet. Dessa ytor kommer i huvudsak att undantas från exploatering. Majoriteten av hålträden och de grova träden i områden kommer att bevaras. Därav görs bedömningen är att projektet inte kommer att försvåra för arten vad gäller att uppnå en tillfredsställande populationsnivå.

Figur 7. Spillkråka i Västerviks kommun.

5.1.3 Svartvit flugsnappare

Svartvit flugsnappare (*Ficedula hypoleuca*) häckar i löv- och blandskog samt i trädgårdar och parker. En minskning av populationen pågår eller förväntas ske.

Minskningstakten har uppgått till 19 (12–23) % under de senaste 10 åren. Arten förekommer i hela Sverige och är rödlistad som nära hotad.

4§ punkt 1–2 artskyddsförordningen

Av 4§ punkt 1–2 följer att det är förbjudet att avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar samt avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon.

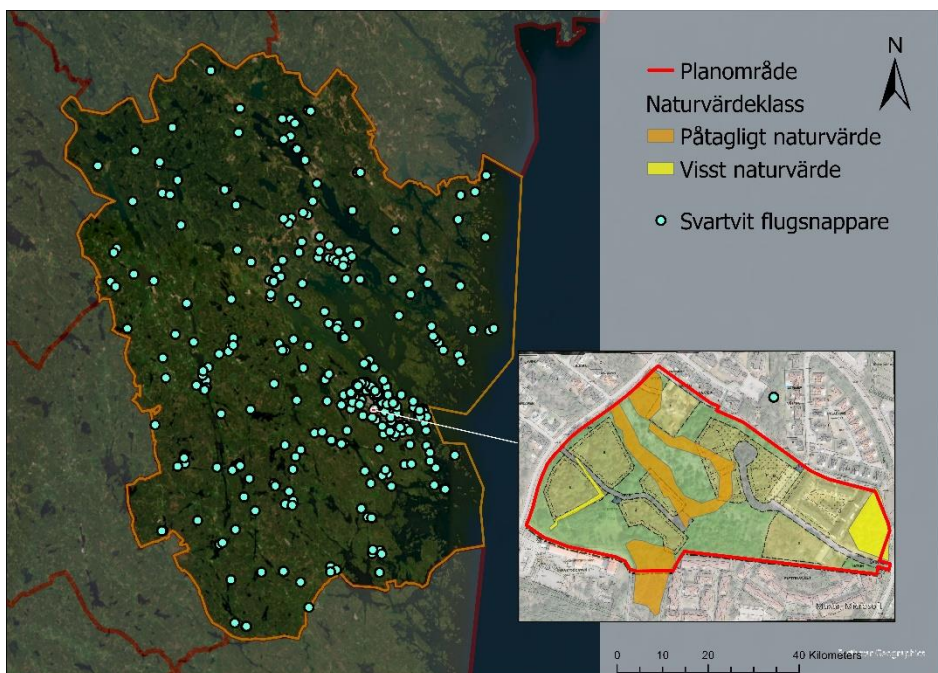
Avverkning kommer att ske utanför fåglarnas häckningsperiod. Därav minimeras risken för dödande av fåglar. Inga bon kommer avsiktligt att förstöras eller störas till följd av att avverkning av träd kommer att ske utanför häckningstid.

4a § punkt 4 artskyddsförordningen

Av 4a § punkt 4 följer att det är förbjudet att avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, om inte störningen saknar betydelse för att

- a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
- b) återupprätta populationen till den nivån.

Under inventering 2024 gjordes ett fynd av arten inom utredningsområdet men utanför själva planområdet. Det är möjligt att biotoper inom planområdet finns som kan vara lämpliga för arten att nyttja för häckning. Dock bedöms inte påverkan bli av sådan grad att den försvårar för arten vad gäller att uppnå en tillfredsställande populationsnivå.

Figur 8. Svartvit flugsnappare i Västerviks kommun.

6 Bedömning av påverkan på fladdermöss

För att undvika att förbud utlöses enligt 4a§ punkt 1,2 och 4 behöver anpassningar göras så att risken för individer av fladdermöss dör eller skadas

är så liten att den i princip kan uteslutas. För att undvika förbud enligt 4§ punkt 4 behöver den kontinuerliga ekologiska funktionen för artens livsmiljö upprätthållas för den lokala populationen.

I denna artskyddsutredning bedöms om det kan finnas risk för att förbud utlöses eller inte. Bedömningen görs för situationen som råder efter att skyddsåtgärder vidtas.

I tabell 2 nedan anges aktiviteten för de olika arterna. Om en plats har 50 registreringar eller fler av en art är bedömningen att det motsvarar hög aktivitet för arten. Om en plats har 15 – 49 registreringar är bedömningen att det motsvarar medelaktivitet för berörd art. Om en lokal har under 15 registreringar av en art bedöms arten ha låg aktivitet.

Ingen av de noterade arterna har någon hög aktivitet som skulle kunna indikerat kolonier. Arterna nyttjar troligtvis området för jakt och födosök. De blöta sumpskogarna och gölen i mitten av hållmarkstallskogen, där autobox 3 var placerad, producerar troligtvis gott med insekter som fladdermössen jagar.

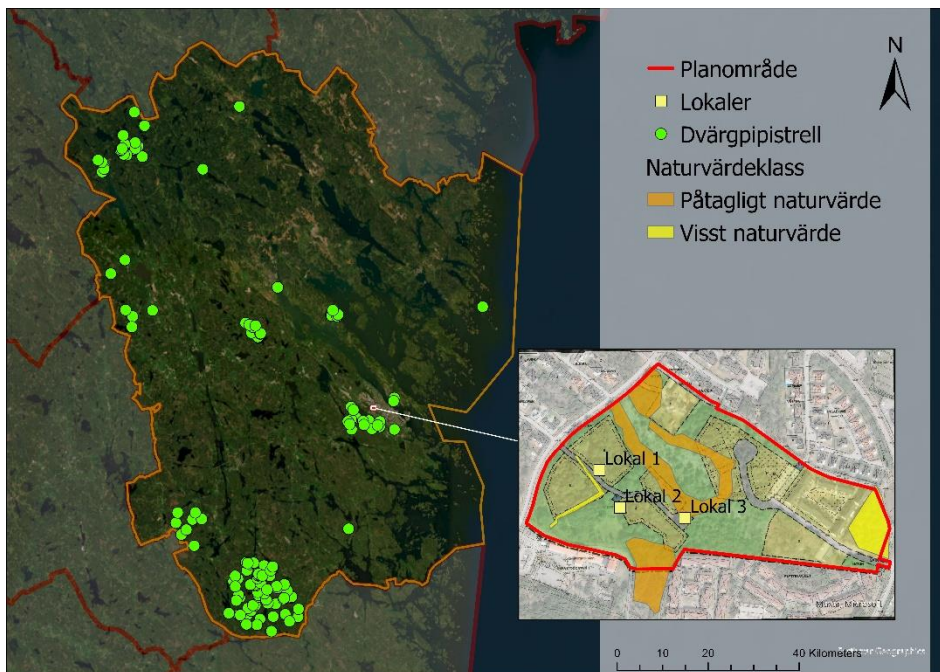
Tabell 2. Aktivitetsnivå av olika fladdermusarter i de olika lokalerna.

Art	Aktivitet i boxarna
Dvärgpipistrell	Medelhög aktivitet i lokal 1 och 2
Nordfladdermus	Hög aktivitet i lokal 2 och medelhög aktivitet i lokal 1
Gråskimlig fladdermus	Låg aktivitet i alla lokaler
Tajga/mustaschfladdermus	Låg aktivitet i lokal 1 och 3
Vattenfladdermus	Låg aktivitet i lokal 1
Större brunfladdermus	Låg aktivitet i lokal 1
Brunlångöra	Låg aktivitet i lokal 1
Obest. Myotis	Låg aktivitet i lokal 1

6.1 Dvärgpipistrell

Arten är vanlig i södra Sverige med en utbredning upp till Dalälven och kustnära delar av Gästrikland. Observationer av arten har gjorts i Ångermanland. Den förekommer i gles barr- och lövskog, i brynmiljöer, parker, trädgårdar och vid sjöar och vattendrag. Arten är vanlig i städer där den likt nordfladdermus kan jaga vid gatlampor. Kolonierna kan bli stora och kan finnas i både hus och ihåliga träd.

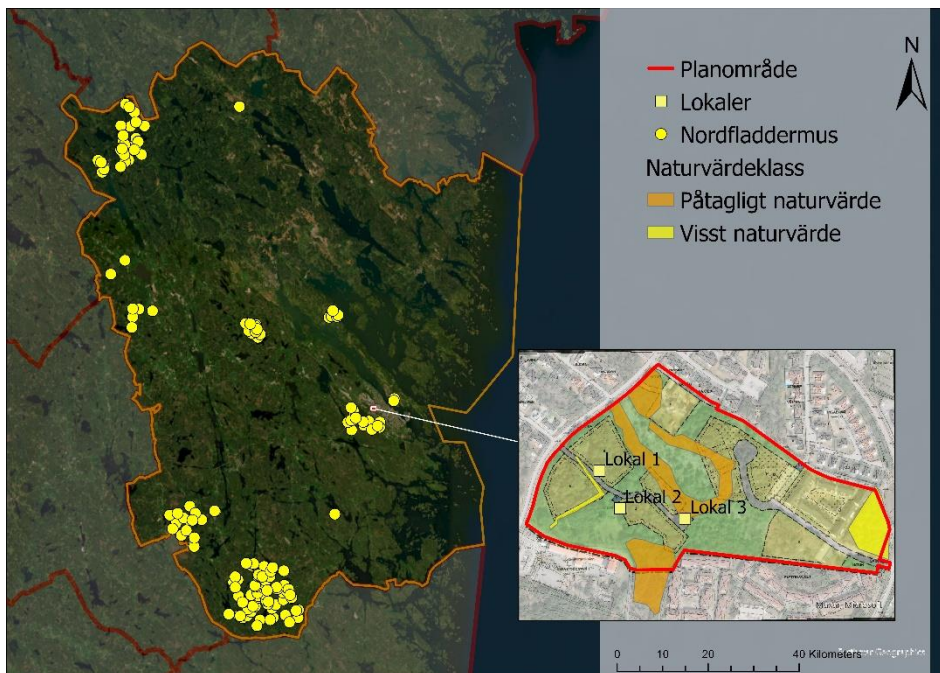
Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Arten bedöms nyttja utredningsområdet för födosök. Den största påverkan sker genom att artens livsmiljö i form av födosöksområden tas i anspråk för bebyggelse.

Figur 9. Dvärgpipistrell i Västerviks kommun.

6.2 Nordfladdermus

Arten är en av Sveriges vanligaste fladdermusarter med förekomst från Skåne till Lappland norr om polcirkeln. Den förekommer i de flesta slags miljöer. Indikationer finns på att arten minskar i södra Sverige, vilket är baserat på två geografiskt begränsade studier där arten uppvisar en kraftig minskning. Arten jagar på hög höjd och är mindre påverkad än andra arter av barriäreffekter och ljusföroreningar som uppstår vid vägbyggen och annan exploatering. Arten bedöms nyttja inventeringsområdet för födosök. Projektet bedöms inte påverka den kontinuerliga ekologiska funktionen för artens livsmiljö, detta till följd av att stora delar av naturmiljöerna med grova träd kommer att vara kvar.

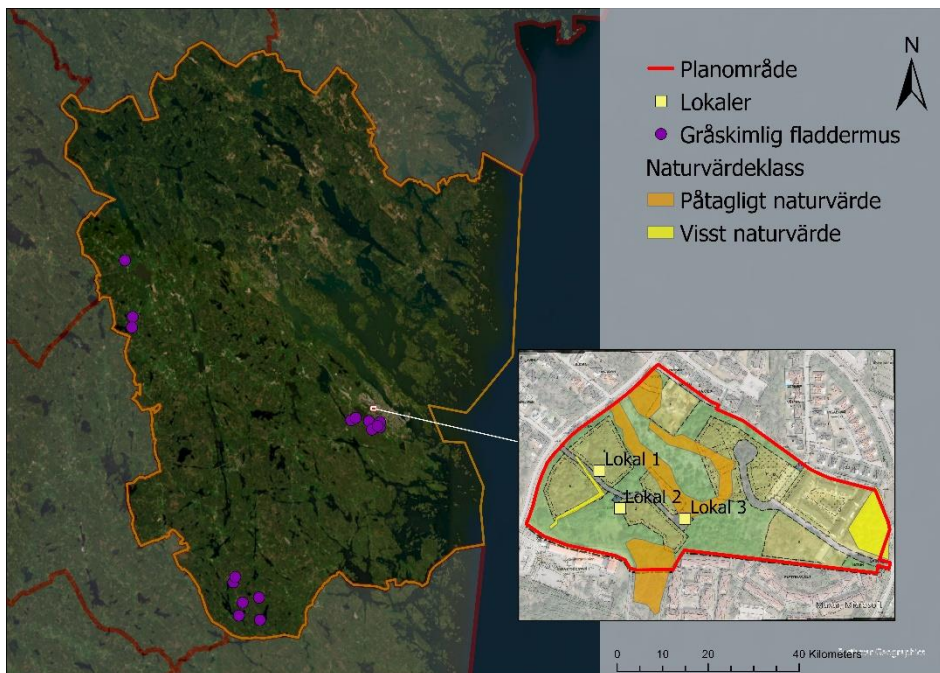

Figur 10. Nordfladdermus i Västerviks kommun.

6.3 Gråskimlig fladdermus

Gråskimlig fladdermus är relativt vanlig i Sverige. Arten förekommer från Skåne i söder, inklusive Gotland, till södra Dalarna och Värmlands län samt Gävleborgs län. Det finns även fynd från Västernorrland och Västerbotten. Gråskimlig fladdermus födosöker i halvöppna miljöer, till exempel i glesa skogar och brynmiljöer där den jagar mygg och nattfjärilar. Arten förekommer också i miljöer som trädbärande betesmarker. Den finns även i anslutning till sjöar och vattendrag samt i tätorter där den jagar i parker, trädgårdar och vid dammar. Gråskimlig fladdermus övervintrar i hus, grottor och stenbyggnader.

Arten bedöms nyttja området för födosök. Verksamheten bedöms inte påverka den kontinuerliga ekologiska funktionen för artens livsmiljö, detta till följd av att stora delar av naturmiljöerna med grova träd kommer att vara kvar.

Figur 11. Gråskimlig fladdermus i Västerviks kommun.

6.4 Tajga/mustaschfladdermus

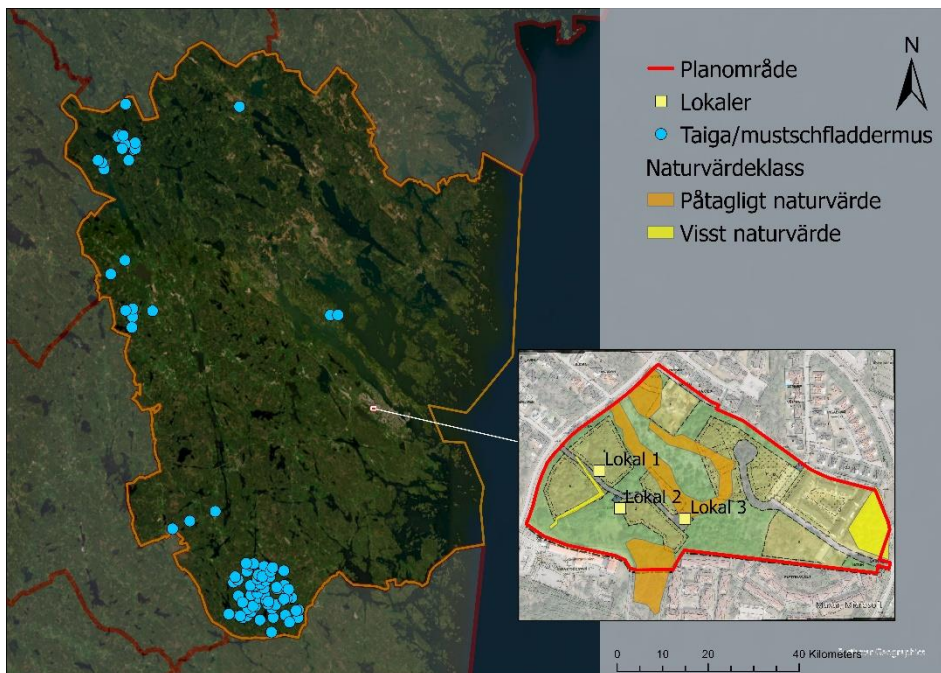
Arterna mustasch- och taigafladdermus går inte att artbestämma närmare utifrån ljudanalyser, för en säker artbestämning krävs att de fångas in och bestäms visuellt med hjälp av fysiska karaktärer, vilket det inte har funnits möjlighet att göra inom ramen för denna inventering. De behandlas därför som ett artkomplex när inventeringar endast har utförts med hjälp av ekopejling.

Mustasch-/taigafladdermus förekommer huvudsakligen i skog, gläntor och kantzonen mellan skog och öppna marker. Båda arterna är utpräglade skogsarter men taigafladdermus återfinns ofta i både lövskog och barrskog medan mustaschfladdermus betraktas som något starkare knuten till lövskog. I och med att arterna är svåra att skilja från varandra är det svårt att veta vilken art som förekommer var och hur vanliga de är i olika miljöer.

Mustaschfladdermus betraktas som mer sällsynt än taigafladdermus, som är en av Sveriges vanligaste fladdermusarter.

Mustasch-/taigafladdermus bedöms vara mycket känsliga för ökad belysning.

Arten bedöms nyttja inventeringsområdets för födosök. Projektet bedöms inte påverka den kontinuerliga ekologiska funktionen för artens livsmiljö, detta till följd av att stora delar av naturmiljöerna med grova träd kommer att vara kvar.

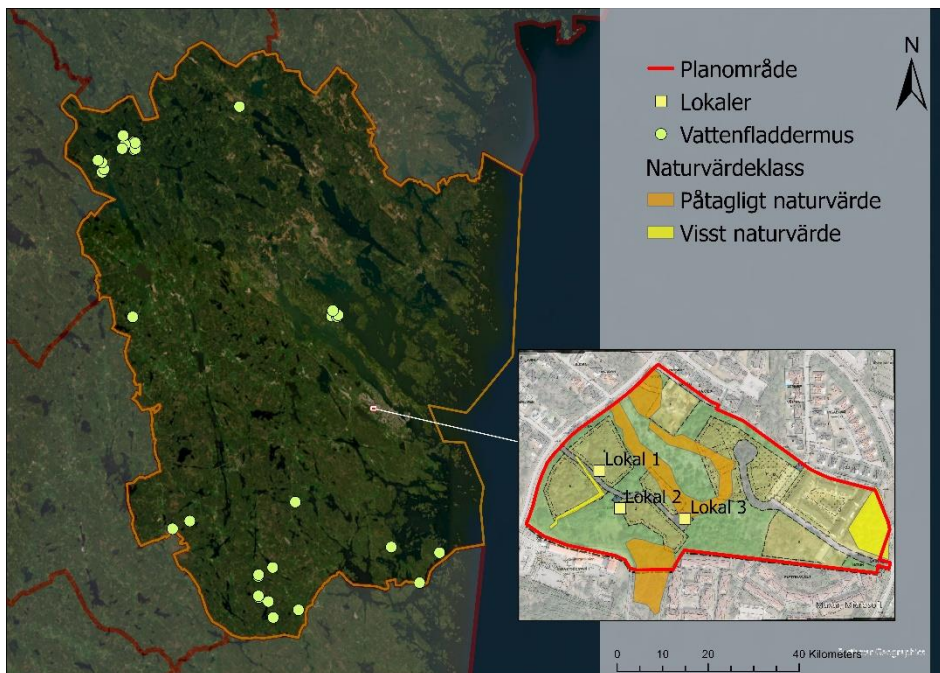
Figur 12. Taiga/mustaschfladdermus i Västerviks kommun.

6.5 Vattenfladdermus

Arten är en av de vanligaste fladdermusarterna i Sverige med en utbredning norrut till mellersta Norrland. Arten födosöker i huvudsak vid sjöar och vattendrag samt vid havskusterna.

Vattenfladdermus är ljusskygg och undviker upplysta områden.

Arten bedöms nyttja inventeringsområdet för födosök. Projektet bedöms inte påverka den kontinuerliga ekologiska funktionen för artens livsmiljö, detta till följd av att stora delar av naturmiljöerna med grova träd kommer att vara kvar.

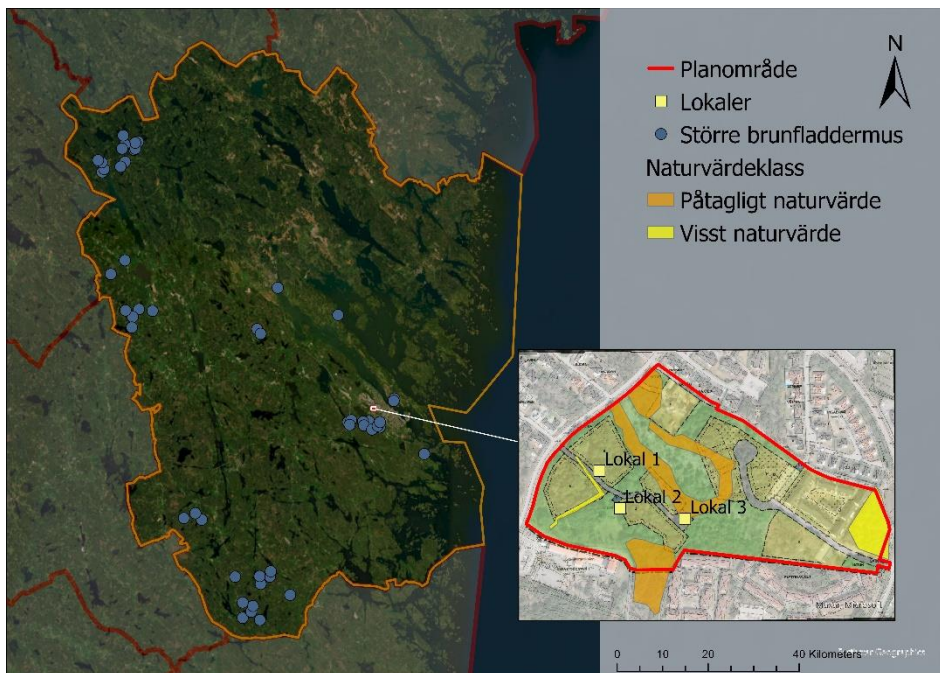

Figur 13. Vattenfladdermus i Västerviks kommun.

6.6 Större brunfladdermus

Arten förekommer upp till Dalälven och längs med Norrlandskusten upp till Västerbotten. Den rör sig över stora områden och jagar ofta i anslutning till sjöar. Grova lövträd används som koloniplats. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Arten har registrerats med låg aktivitet i anslutning till sumpskogarna inom området. Arten bedöms nyttja områdets blöta delar för födosök.

Arten bedöms nyttja området för födosök. Projektet bedöms inte påverka den kontinuerliga ekologiska funktionen för artens livsmiljö, detta till följd av att stora delar av naturmiljöerna med grova träd kommer att vara kvar. Det finns heller inga indikationer på att det finns kolonier.

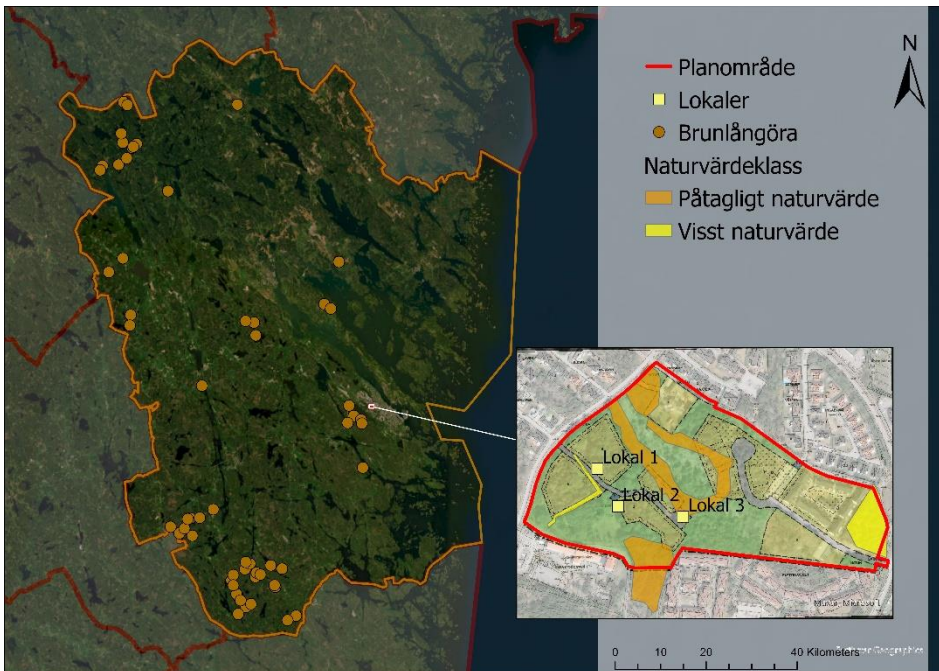
Figur 14. Större brunfladdermus i Västerviks kommun.

6.7 Brunlångöra

Brunlångöra är en allmän art, både nationellt, regionalt och lokalt med spridning upp till mellersta Norrland. Den förekommer i relativt tät skog men även i parker och trädgårdar. Kolonierna finns ofta i stora byggnader som kyrkor, lador och magasin.

Arten påverkas av allt ljus, särskilt fasadbelysning. Behöver helt mörka boplatser, jakt- och förflyttningstråk.

Arten bedöms nyttja området för födosök. Verksamheten bedöms inte påverka den kontinuerliga ekologiska funktionen för artens livsmiljö, detta till följd av att stora delar av naturmiljöerna med grova träd kommer att vara kvar.

Figur 15. Brunlångöra i Västerviks kommun.

6.8 Risk för förbud enligt 4a§ 1–2 pp samt 4 p

4a § punkt 1-2 artskyddsförordningen

Av 4a § punkt 1-2 artskyddsförordningen följer att det är förbjudet att avsiktligt fånga eller döda fladdermöss samt att avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parrings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder.

Risk för skada finns om hålträd avverkas där det finns kolonier. Avverkning av träd undviks helt under perioden april – november. Åtgärder för att minimera risken att ljus belyser onödiga naturområden kommer att vidtas. Med denna åtgärd minimeras risken för att fladdermöss dödas, skadas eller störst till en sådan grad att den kan uteslutas.

4a § punkt 4 artskyddsförordningen

Av 4a § punkt 4 följer att det är förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

Projektet bedöms inte påverka den kontinuerliga ekologiska funktionen för fladdermössens livsmiljöer. Stora delar av naturmiljöerna med grova träd kommer att vara kvar. Rösen och stenmurar som berörs av markanspråk kommer att placeras på annan naturmark. Detta innebär att dessa kvaliteter som viloplats eller övervintringsplatser inte går förlorade. Nya småvatten kommer att etableras inom området vilket bedöms vara en biotopförbättrande åtgärd då det kommer att ge ökad insektsproduktion och tillföra nya jaktmiljöer i området.

7 Samlad bedömning

Swecos bedömning är att förbud inte bör utlösas till följd av de skyddsåtgärder som vidtas. De mest värdefulla biotoperna för både fåglar och fladdermöss undantas från exploatering. Avverkning av träd sker inte mellan april – november vilket minimerar risken för skada på fåglars bon samt fladdermössens eventuella viloplatser eller andra livsmiljöer. Stenmurar och rösen flyttas vilket gör att biotopförlust undviks. Detsamma gäller nyetablering av småvatten för att ersätta den göl som tas i anspråk.

Sammantaget bedöms de vidtagna skyddsåtgärderna göra att projektet kan genomföras så att kontinuerlig ekologisk funktion för samtliga arter fortsatt kan finnas. Ansökt verksamhet aktualiserar därmed inget förbud enligt artskyddsförordningen.

8 Referenser

EU-direktiv 2009/147/EG. Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar. 26.1.2010.

Europeiska kommissionen, 2021. Vägledning om strikt skydd för djurarter av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet. Kommissionens tillkännagivande. Bryssel den 12.10.2021, C (2021) 7301 final.

Naturvårdsverket, 2009. Handbok för artskyddsförordningen del 1. Fridlysning och bestämmelser. Handbok 2009:2. Utgåva 1. April 2009.

Skogsstyrelsen, 2023. Sammanställning av fågelarter där bedömning av tillfredsställande nivå behöver göras inför skogsbruksåtgärd. Diariennr. 2022/1756. Datum: 2023-09-21.

SLU Artdatabanken, 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala

Sweco, 2023a. Fågelinventering, Jättegrytan, 2024. Författare: Hanna Nyqvist Sweco

Sweco, 2023a. Fladdermusinventering, Jättegrytan, 2024. Författare: Elin Håkansson Sweco